

به نام خدا
طرح مصباح الهدی (امام رضا علیه
السلام)

شورای دانش آموزی دبیرستان
صدیقه کبری گندمان

تهیه کننده - نرگس شایسته

سال تحصیلی ۱۴۰۰-۱۳۹۹

علی بن موسی بن جعفر (ع) معروف به امام
رضا (۱۴۸-۲۰۳ق) هشتمین امام شیعه
اثنا عشری است. امام رضا(ع) در طول مدت ۲۰
سال امامت، با خلافت هارون الرشید (۱۰ سال)،
محمد امین (حدود ۵ سال) و مأمون (۵ سال)
همزمان شد. در روایتی از امام جواد(ع) آمده است که
لقب رضا از سوی خداوند به پدرش داده شده است. او
به عالم آل محمد نیز شهرت دارد.

امام رضا(ع) توسط مأمون عباسی به اجبار
به خراسان آورده و به اکراه، ولیعهد مأمون شد.

حدیث سلسله الذهب که در نیشاپور از ایشان نقل
شده معروف است. مأمون میان وی و بزرگان دیگر
ادیان و مذاهب جلسات مناظره تشکیل می داد که
سبب شد همگی به برتری و دانش او اقرار کنند.

آن حضرت در طوس به دست مأمون
به شهادت رسید. حرم او در مشهد زیارتگاه مسلمانان
است.

علی بن موسی، کنیه اش، ابوالحسن و مشهورترین
لقبش رضا است. در روایتی از امام جواد(ع) آمده است
که این لقب از سوی خداوند به پدرش داده شده
است؛ لا لولی برخی منابع گفته اند مأمون لقب رضا را
به او داد. صابر، صدیق، رضی و وفی از دیگر القاب آن
حضرت است. در برخی روایات او عالم آل
محمد نامیده شده است. نقل شده است که امام
کاظم(ع) به فرزندانش می گفت: «برادر شما علی بن
موسی، عالم آل محمد است». همچنین امام
جواد(ع) در زیارت امام رضا(ع) او را امام رئوف خطاب
کرده است لقب امام رئوف در بین شیعیان شهرت
بسیار دارد.

سه ویژگی برجسته مؤمن

لا يَكُونُ الْمُؤْمِنُ مُؤْمِنًا حَتَّى تَكُونَ فِيهِ ثَلَاثُ خِصَالٍ: ۱- سَنَّةٌ مِنْ رَبِّهِ. ۲- وَ سَنَّةٌ مِنْ نَبِيِّهِ. ۳- وَ سَنَّةٌ مِنْ وَلِيِّهِ. فَأَمَّا السَّنَةُ مِنْ رَبِّهِ فَكَيْفَ نَمَانُ سِرِّهِ. وَ أَمَّا السَّنَةُ مِنْ نَبِيِّهِ فَمُدَارَةُ النَّاسِ. وَ أَمَّا السَّنَةُ مِنْ وَلِيِّهِ فَالصَّبْرُ فِي الْبَأْسَاءِ وَ الضَّرَّاءِ. مؤمن، مؤمن واقعی نیست، مگر آن که سه خصلت در او باشد: سنتی از پروردگارش و سنتی از پیامبرش و سنتی از امامش. اما سنت پروردگارش، پوشاندن راز خود است، اما سنت پیغمبرش، مدارا و نرم رفتاری با مردم است، اما سنت امامش، صبر کردن در زمان تنگدستی و پریشان حالی است.

پاداش نیکی پنهانی و سزای افشا کننده بدی

الْمُسْتَتِرُ بِالْحَسَنَةِ يَعْدِلُ سَبْعِينَ حَسَنَةً، وَ الْمُدْبِعُ بِالسَّيِّئَةِ مَخْذُولٌ، وَالْمُسْتَتِرُ بِالسَّيِّئَةِ مَغْفُورٌ لَهُ.»

پنهان کننده کار نیک [پاداشش] برابر هفتاد حسنه است، و آشکار کننده کار بد سرافکنده است، و پنهان کننده کار بد آمرزیده است.

چشمه‌های خروشان تو را می‌شناسند

موج‌های پریشان تو را می‌شناسند

پرسش تشنگی را تو آبی، جوابی

ریگ‌های بیابان تو را می‌شناسند

نام تو رخصت رویش است و طراوت

زین سبب برگ و باران تو را می‌شناسند

هم تو گل‌های این باغ را می‌شناسی

هم تمام شهیدان تو را می‌شناسند

از نشابور بر موجی از «لا» گذشتی

ای که امواج طوفان تو را می‌شناسند

بوی توحید مشروط بر بودن توست

ای که آیات قرآن تو را می‌شناسند

گرچه روی از همه خلق پوشیده داری

آی پیدای پنهان تو را می‌شناسند

اینک ای خوب، فصل غریبی سر آمد

چون تمام غریبان تو را می‌شناسند

کاش من هم عبور تو را دیده بودم

کوچه‌های خراسان تو را می‌شناسند

بیان حدیث سلسله الذهب

سحاق بن راهویه می‌گوید: وقتی امام رضا(ع) در سفر به خراسان به نیشابور رسید، شماری از مُحَدَّثَانِ عرض کردند: ای پسر پیغمبر از شهر ما تشریف می‌برید و برای ما حدیثی بیان نمی‌فرمایید؟ پس از این تقاضا، حضرت سرش را از کجاوه بیرون آورد و فرمود:

شنیدم از پدرم موسی بن جعفر که فرمود شنیدم از پدرم جعفر بن محمد که فرمود شنیدم از پدرم محمد بن علی که فرمود شنیدم از پدرم علی بن الحسین که فرمود شنیدم از پدرم حسین بن علی فرمود شنیدم از پدرم امیرالمؤمنین علی بن ابی طالب که فرمود شنیدم از رسول خدا که فرمود شنیدم از جبرئیل که گفت شنیدم از پروردگار عزّ و جلّ فرمود: «کلمه «لا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ» دژ و حصار من است. پس هر کس داخل دژ و حصار من شود، از عذاب من ایمن خواهد بود.» پس هنگامی که مرکب حضرت حرکت کرد با آواز بلند فرمود با شروط آن و من یکی از آن شروط هستم.

بیان این حدیث را در نیشابور یکی از مهم‌ترین و مستندترین حوادث مسیر حرکت امام رضا(ع) می‌دانند.